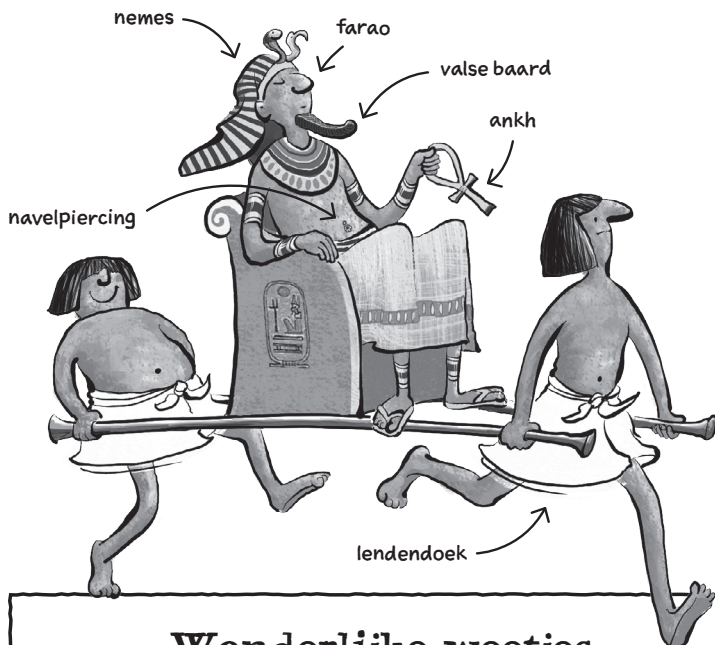

PROFESSOR

KLEINBREIN

Wonderlijke weetjes
en fascinerende feiten over de
EGYPTENAREN

SARAH DEVOS met illustraties van HELEEN BRULOT

LANNOO

TIJDLIJN

Middenrijk:

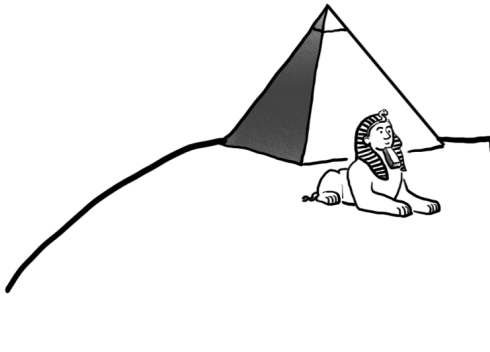
2000-1800 v. Chr

De tijd waarin Mentoehotep
het rijk opnieuw verenigde,
waardoor Egypte weer erg
machtig werd

Oude Rijk:

2700-2200 v. Chr

De tijd van de bekende
farao's en grote piramides

Vroegdynastieke periode:

3000-2700 v. Chr

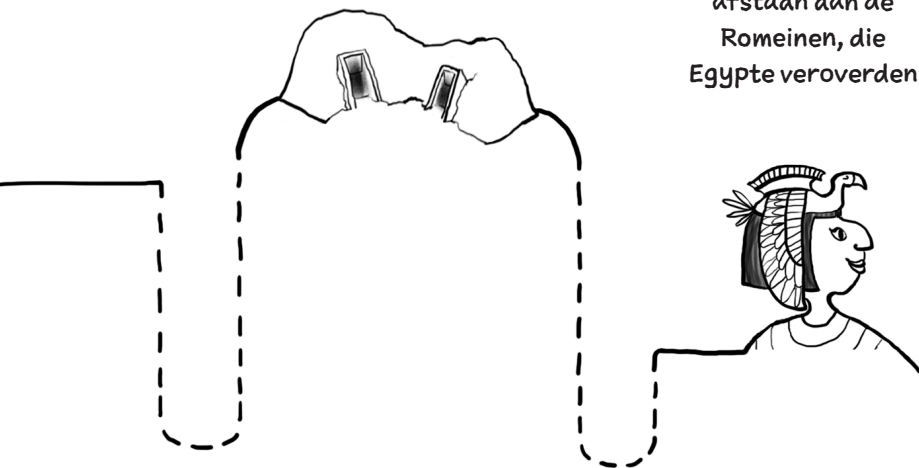
De tijd waarin Koning
Narmer Neder- en
Opper-Egypte verenigde
tot één groot Egypte

Eerste

Tussenperiode:
2200-2000 v. Chr

Nieuwe Rijk:
1550-1050 v. Chr
De tijd van de Vallei der
Koningen en bekende
farao's zoals Hatsjepsot,
Toetanchamon en Ramses II

Late Periode:
750-30 v. Chr
De tijd van het
begin van het
einde: Cleopatra
moest haar macht
afstaan aan de
Romeinen, die
Egypte veroverden

Tweede
Tussenperiode:
1800-1550 v. Chr

Derde
Tussenperiode:
1050-750 v. Chr

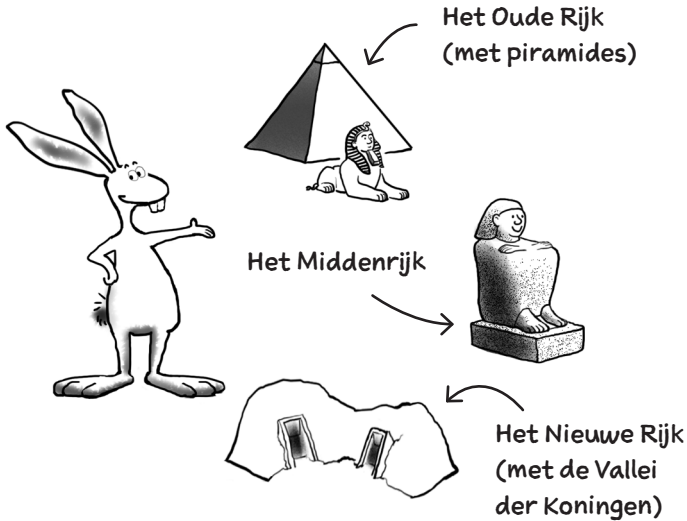
HOE HET BEGON

Wetenschappers ontdekten dat er 42.000 jaar voor Christus al mensen in Egypte woonden. Twee-en-veer-tig-dui-zend jaar voor Christus, dat is gigantisch lang geleden!

1. DRIE GROTE TIJDPERKEN

Toch kwamen de Egyptenaren pas goed op dreef rond 3000 voor Christus. Toen begonnen hun topjaren, met farao's, mummies en enorme, mysterieuze bouwwerken. Duizenden jaren lang beleefden ze hun gloriëtijd – met hier en daar een dipje. Die gouden jaren duurden tot iets voor de geboorte van Christus. Later haalden de Egyptenaren nooit meer dat niveau van vroeger. Juist daarom is het zo'n bijzondere tijd...

Ruwweg kun je spreken over drie tijdperken in het oude Egypte:

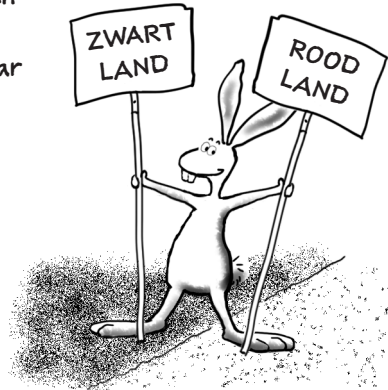
Tussen die periodes, waarin het Egyptische Rijk topdagen beleefde, lagen ook nog eens drie tussentijden. Zo'n tussentijd duurde honderd tot enkele honderden jaren. Het waren droevige periodes waarin de farao's niet goed bezig waren. De Egyptenaren kreunden onder hongersnood, oorlogen en onrust. Maar Egyptenaren

bleken taaie mensen te zijn, want na zo'n droevige tussentijd volgde meestal weer een hele tijd van bloei en groei.

ZWART LAND, ROOD LAND

Voor Egyptenaren waren er twee soorten land. Met het zwarte land bedoelden ze de oevers van de Nijl. Die zagen er zwart uit, omdat de rivier daar vruchtbaar slib – een soort drab of modder – achterliet. Het rode land was de woestijn. De twee landsdelen lagen letterlijk vlak naast elkaar en hadden een duidelijke scheidslijn. Je kon dus makkelijk met je ene been in het rode, en met je andere been in het zwarte land staan.

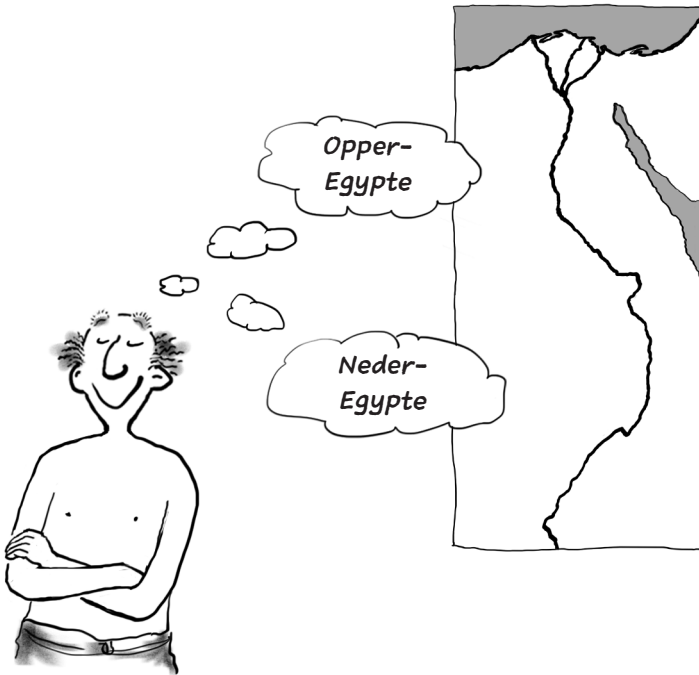

2. EEN EILAND IN DE WOESTIJS

Lange tijd had Egypte niets te vrezen van buitenlandse aanvallers. Dat komt omdat het land zo afgezonderd lag dat buitenlandse legers bijna nooit heelhuids door de woestijn kwamen.

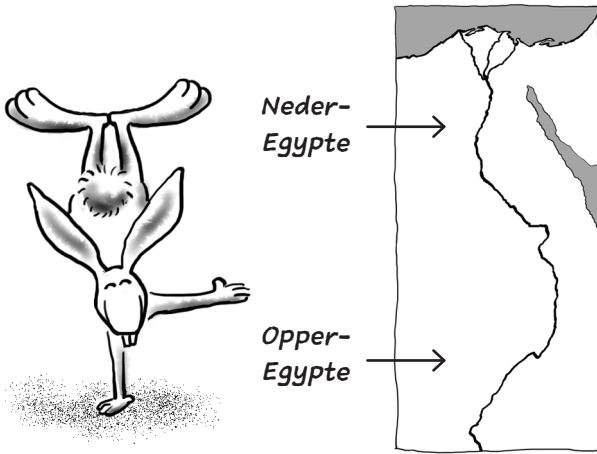
Eerst was de vallei van de Nijl opgedeeld in twee rijken: Neder-Egypte en Opper-Egypte. Nu zou je kunnen denken:

- **Opper** = bovenaan = dus Opper-Egypte ligt ook bovenaan op de wereldkaart
- **Neder** = beneden = Neder-Egypte ligt onderaan op de kaart

FOUT! Het is namelijk precies andersom:

- **Opper-Egypte** ligt in het zuiden van het land: de Nijl wordt ‘gevoed’ met watervallen van de rest van Afrika en stroomt van hieruit naar het noorden, dus naar de bovenkant van de kaart.
- **Neder-Egypte** is het bovenste deel van het land, van waaruit de Nijl in de Middellandse Zee stroomt.

Dat vond de eerste Egyptische farao, koning Narmer, maar niets. Hij maakte van die twee kleinere deeltjes één groot land. Nu was er geen verdeling meer in Opper-Egypte en Neder-Egypte, maar leefden de Egyptenaren in één groot land: Egypte.

DE NIJL, BRON VAN LEVEN

Stel, je komt straks toevallig een oude Egyptenaar tegen. Verspil dan geen tijd door hem de weg naar de Nijl te vragen. De kans is namelijk erg groot dat hij totaál niet begrijpt waar je het over hebt. Egyptenaren hadden immers nog nooit van de Nijl gehoord, ook al woonden ze er vlak naast!

Dat komt omdat er in de verste verte maar één rivier te bespeuren was. Een immens grote rivier, dat wel. Op sommige plaatsen is de Nijl wel twintig kilometer breed. En de totale lengte is... – hou je vast! – 6660 kilometer! Maar omdat er maar één rivier was, kwam het niet bij hen op om die een naam te geven. Als je het over ‘de rivier’ had, wist iedereen meteen waar je het over had. Egyptenaren spraken dus gewoon over ‘de rivier’ en niet over ‘de Nijl’.

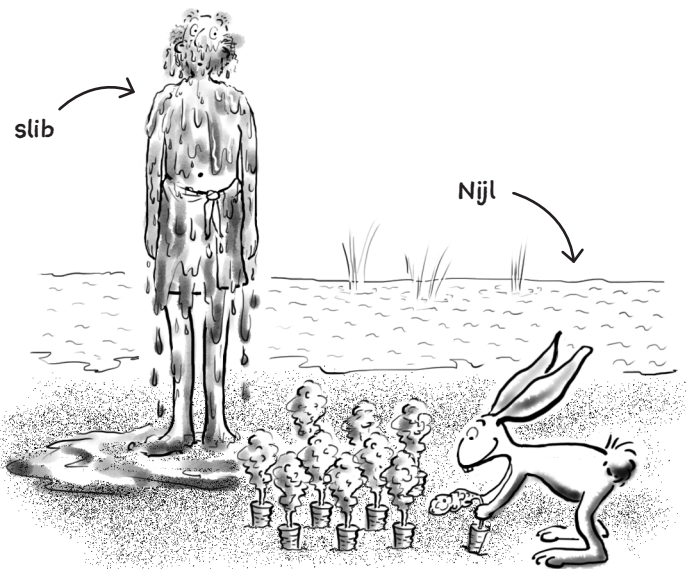
De Nijl?

1. ÉÉN RIVIER, ÉÉN WOESTIJN

Zonder de Nijl zou er in Egypte niets anders zijn dan woestijn. Al lang voordat er sprake was van Egyptenaren, woonden er mensen op de oevers van de rivier omdat het land daar supervruchtbaar was! En dat was een meevallertje, zomaar in de hete woestijnen van de Sahara.

Die vruchtbaarheid was te danken aan het feit dat de oevers van de Nijl elk jaar overstromden. Niet zomaar eventjes, maar een hele tijd: van juli tot

oktober. Als het water van de rivier maanden later weer zakte, liet het vruchtbaar slib achter op de oevers van het zwarte land. Daarop kon je makkelijk graan, gerst en zelfs komkommers en uien telen.

2. DE DRIE SEIZOENEN

In het oude Egypte werd geleefd met de seizoenen – maar niet lente, zomer, herfst en winter, zoals bij ons. De drie Egyptische seizoenen volgden elkaar op op het ritme van de Nijl:

□ ACHET

- ofwel: overstromingstijd of ‘de tijd van de vloed’
- van juli tot oktober

□ PERET

- ofwel: groeitijd, ‘de tijd van de haast’
- van november tot februari

□ SJEMOE

- ofwel: droogtetijd of ‘de tijd van de oogst’
- van maart tot juni

ACHET				PERET				SJEMOE			
juli	aug	sept	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	april	mei	juni

Omdat er tijdens Achet niets te doen was op het land, werkten de boeren mee aan de piramides en andere bouwwerken van de farao.

In deze periode moest je opschieten met ploegen en gewassen zaaien.

Oogsten, oogsten en nog eens oogsten!

Het gebeurde weleens dat de Nijl een jaar níét overstroomde. Of dat het water juist veel te lang hoog bleef staan. Dat was natuurlijk een regelrechte ramp! In het eerste geval kon je niets oogsten, in het tweede geval bleef je zitten met rotte gewassen. Een verandering in de Nijl betekende hoe dan ook dat een heleboel mensen honger moesten lijden.

www.lannoo.com

Registreer u op onze website en we sturen u regelmatig een nieuwsbrief met informatie over nieuwe boeken en met interessante, exclusieve aanbiedingen.

© Uitgeverij Lannoo nv, Tielt, 2017

Tekst: Sarah Devos

Vormgeving: Studio Lannoo

Illustraties: Heleen Brulot

Revisie: De Witregel

D/2017/45/537

NUR 212

978 94 014 4165 0

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.